YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
17 päivänä huhtikuuta 1997 *

Asiassa C-336/95,

jonka Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona (Espanja) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Pedro Burdalo Trevejo ym.

vastaan

Fondo de Garantía Salarial

ennakkoratkaisun työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL 1977, L 61, s. 26) 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit C. Gulmann ja J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Espanjan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön yhteisön oikeutta ja toimielimiä koskevan kansallisen koordinoinnin pääjohtaja Alberto José Navarro González ja valtionasiamies, oikeudellisen osaston virkamies Miguel Bravo-Ferrer Delgado,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Maria Patakia ja Isabel Martínez del Peral,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.2.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 1.9.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.10.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön

lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY (EYVL 1977, L 61, s. 26, jäljempänä direktiivi) 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat toisaalta Burdalo Trevejo, Soriano Marco, Casa Alonso ja Pérez de la Cruz ja toisaalta Fondo de Garantía Salarial (palkkaturvalaitos) ja joka koskee asianomaisten henkilöiden palvelusvuosien huomioon ottamista laskettaessa työsopimuksen irtisanomisen tai päättämisen johdosta maksettavaksi säädettyjä korvauksia.

3 Direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta."

4 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Ne luovuttajan oikeudet ja velvollisuudet, jotka johtuvat 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen vuoksi luovutuksensaajalle."

5 Direktiivin 3 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei koske työntekijöiden oikeutta jäsenvaltion lakisääteisen sosiaaliturvajärjestelmän ulkopuolella olevan, yhtiön tai yhtä useamman yhtiön yhteisen lisäeläkejärjestelmän mukaisiin vanhuus- tai työkyvyttömyysetuuksiin taikka jälkeenjääneiden etuuksiin.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet työntekijöiden ja sellaisten henkilöiden etujen turvaamiseksi, jotka eivät enää työskentele luovuttajan liikkeessä 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen tapahtuessa, siltä osin kuin on kyse heidän välittömistä tai tulevaisuuteen kohdistuvista oikeuksistaan tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen lisäeläkejärjestelmien mukaisiin vanhuusetuuksiin ja jälkeenjääneille suoritettaviin etuuksiin."

6 Kantajat työskentelivät useita vuosia (24—42 vuotta) Enrique Capellàn perustamassa tekstiilialan yrityksessä, jonka omistaja vaihtui useasti. Niinpä yritys muuttui 19.5.1978 yhtiöksi nimeltä Hijos de Enrique Capellà, 29.6.1981 yhtiöksi nimeltä Ennoblecimiento Textil ja 7.1.1986 yhtiöksi nimeltä Hiades, ilman että näillä muutoksilla olisi ollut vaikutusta asianomaisten henkilöiden työsuhteisiin.

7 Departamente de Treball de la Generalitat de Catalunya (Katalonian autonomisen alueen hallituksen työvoimaministeriö) totesi, että asianomaisten henkilöiden ja Hiades-yrityksen väliset työsuhteet olivat päättyneet 10.5.1993, joten Fondo de Garantía Salarialin oli maksettava ne korvaukset, jotka Espanjan lainsäädännön mukaan on maksettava, jos yrityksessä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 25 työntekijää, päätetään työsuhteita taloudellisten tai teknisten syiden taikka ylivoimaisen esteen vuoksi.

8 Koska Fondo de Garantía Salarial kieltäytyi näitä korvauksia laskiessaan ottamasta huomioon ennen päivämäärää 19.5.1978 — jolloin yrityksen ensimmäinen luovutus tehtiin — täyttyneitä työskentelyjaksoja, asianomaiset henkilöt nostivat asiasta kanteen Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelonassa.

9 Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelona, joka katsoi asian ratkaisemisen edellyttävän direktiivin tulkintaa, päätti esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Voidaanko Fondo de Garantía Salarialin maksettavaksi kuuluvia korvauksia pienentää jäsenvaltion lainsäädännön tai oikeuskäytännön nojalla siten, ettei oteta huomioon työntekijöiden kaikkia palvelusvuosia vaan että osa niistä jätetään ottamatta huomioon, vaikka ne ovat keskeytyksettä kertyneet luovutetussa yrityksessä, ilman että rikottaisiin 14.2.1977 annetun direktiivin 77/187/ETY 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan säännöksiä?"

10 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että vaikka Fondo de Garantía Salarial on työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20 päivänä lokakuuta 1980 annetussa neuvoston direktiivissä 80/987/ETY (EYVL 1980, L 283, s. 23) tarkoitettu palkkaturvajärjestelmä, kansallinen tuomioistuin katsoo, että kyseiset korvaukset eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan. Kansallinen tuomioistuin kysyy sen sijaan, mikä on direktiivin 77/187/ETY tiettyjen säännösten ulottuvuus, ja tarkkaan ottaen se kysyy, voidaanko järjestelmässä näiden viimeksi mainittujen säännösten valossa jättää irtisanomiskorvauksia laskettaessa huomioon otettavista palvelusvuosista huomiotta ne työskentelyjaksot, jotka ovat täyttyneet ennen 19.5.1978 tehtyä yrityksen ensimmäistä luovutusta.

11 Espanjan hallitus väittää ensiksi, että koska Espanjan kuningaskunta ei vielä riidanalaisena päivämääränä eli 19.5.1978 eikä myöskään silloin, kun direktiivin 77/187/ETY täytäntöönpanolle säädetty kahden vuoden määräaika päättyi, ollut

liittynyt yhteisöön, kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa ei voida vedota direktiiviin. Tämän jälkeen Espanjan hallitus korostaa, ettei kyseisiin korvauksiin voida soveltaa direktiivin 3 artiklan 3 kohtaa, sillä tämä kohta koskee pelkästään lisäeläkejärjestelmän mukaisia vanhuus- ja työkyvyttömyysetuuksia. Lopuksi Espanjan hallitus viittaa tämän saman artiklan 1 kohdassa säädetyn pääsäännön osalta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan direktiivillä pyritään ainoastaan turvaamaan se, että asianomaisen työntekijän ja luovutuksensaajan välisiin suhteisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin joita sovellettiin työntekijän ja luovuttajan välisiin suhteisiin kyseisen valtion oikeussääntöjen nojalla.

12 Komissio arvioi, että vaikka direktiiviä, jossa säädetään luovutuksensaajan velvollisuuksista, ei voida välittömästi soveltaa Fondo de Garantía Salarialin kaltaiseen palkkaturvajärjestelmään, tällaista järjestelmää koskevalla lainsäädännöllä ei pidä rajoittaa direktiivin tehokasta vaikutusta (effet utile). Komissio näet huomauttaa tältä osin, että niillä luovutuksilla, joiden kohteeksi se yritys, jossa työntekijä hoiti tehtäviänsä, oli mahdollisesti joutunut, ei saa olla vaikutusta siihen, otetaanko työntekijän palvelusvuodet huomioon laskettaessa irtisanomiskorvauksia. Direktiivin 3 artiklan 3 kohdan osalta komissio korostaa Espanjan hallituksen tavoin, ettei kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian kohteena oleviin korvauksiin voida soveltaa tätä säännöstä.

13 Vastauksena yhteisöjen tuomioistuimen esittämään kysymykseen Espanjan hallitus täsmensi, että Tribunal Supremon oikeuskäytännössä erotetaan toisistaan käsite palvelusvuodet, jolla tarkoitetaan tietyn ammatin harjoittamisjaksoa, ja käsite palvelusaika, jolla tarkoitetaan sitä aikaa, jonka henkilö on työskennellyt tietyssä yrityksessä. Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa ei voitu ottaa huomioon vuotta 1978 edeltävää työskentelyä, koska tuona vuonna perustettiin uusi yritys, joka otti palvelukseensa työntekijät, jotka olivat jo harjoittaneet ammattitoimintaansa toisessa yrityksessä ja joiden työsuhteet tähän toiseen yritykseen olivat jo päättyneet; uusi yritys myös ilmoitti nämä työntekijät sosiaaliturvajärjestelmään. Asia on sen sijaan toisin vuosina 1981 ja 1986 tehtyjen luovutusten osalta, koska niissä yritysten oikeudet ja velvollisuudet siirtyivät lain nojalla luovutuksensaajalle.

14 Kuten julkisasiamies korosti ratkaisuehdotuksensa 23—26 kohdassa, näistä tosiseikoista ilmenee, että olkoonpa direktiivin asiallinen soveltamisala kansallisen tuomioistuimen kuvaaman kaltaisissa olosuhteissa mikä tahansa, asianomaiset työnte-

kijät eivät voi tehokkaasti vedota direktiiviin, koska yrityksen riidanalainen luovutus tapahtui ennen kuin direktiivillä alkoi olla oikeusvaikutuksia kyseisessä jäsenvaltiossa.

15 On näet niin, että Espanjan kuningaskunta ei vielä 19.5.1978 ollut liittynyt yhteisöihin; yhteisöihin liittymisellä oli oikeusvaikutuksia vasta 1.1.1986 lähtien (Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä Euroopan talousyhteisöön ja Euroopan atomienergiayhteisöön tehdyn sopimuksen 2 artikla [EYVL 1985, L 302, s. 9]). Kuten Espanjan hallitus korosti, kahden vuoden määräaika, jossa jäsenvaltioiden oli pantava direktiivi täytäntöön (direktiivin 8 artiklan 1 kohta), ei vielä ollut päättynyt tuona päivämääränä. Tämän direktiivin säännöksiin ei näin ollen voida missään tapauksessa vedota tuona päivämääränä tehdyn yrityksen luovutuksen osalta (ks. esim. yhdistetyt asiat C-140/91, C-141/91, C-278/91 ja C-279/91, Suffritti ym., tuomio 3.12.1992, Kok. 1992, s. I-6337, 11—13 kohta ja asia C-316/93, Vaneetveld, tuomio 3.3.1994, Kok. 1994, s. I-763, 16 kohta).

16 Ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, ettei direktiivin säännöksiin voida vedota yrityksen sellaisen luovutuksen osalta, joka on tehty päivämääränä, jona direktiivillä ei vielä ollut alkanut olla oikeusvaikutuksia kyseisessä jäsenvaltiossa.

Oikeudenkäyntikulut

17 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Espanjan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on ratkaissut Juzgado de lo Social n° 16 de Barcelonan 1.9.1995 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14 päivänä helmikuuta 1977 annetun neuvoston direktiivin 77/187/ETY säännöksiin ei voida vedota yrityksen sellaisen luovutuksen osalta, joka on tehty ajankohtana, jolloin direktiivillä ei vielä ollut alkanut olla oikeusvaikutuksia kyseisessä jäsenvaltiossa.

Moitinho de Almeida Gulmann Puissochet

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä huhtikuuta 1997.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kolmannen jaoston puheenjohtaja